

Verkennd Rapport van het Comité van de Regio's over „De omzetting van Richtlijn 1999/31/EG betreffende het storten van afvalstoffen op lokaal en regionaal niveau”

(2006/C 115/21)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S:

Gezien het verzoek van de Europese Commissie van 10 december 2004 om een verkennend rapport op te stellen over de omzetting van Richtlijn 1999/31/EG betreffende het storten van afvalstoffen op lokaal en regionaal niveau, overeenkomstig artikel 265, eerste alinea, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap;

Gezien het Samenwerkingsprotocol van Comité en Commissie (september 2001), waarin wordt opgemerkt dat „de Commissie (...) het opstellen van strategische documenten door het Comité over onderwerpen die zij van belang acht [stimuleert]; in deze” oriënterende rapporten „zal de analyse worden verdiept van problemen op gebieden waarop het Comité veel praktische kennis in huis heeft”;

Gezien het besluit van zijn voorzitter van 20 januari 2005 om de commissie „Duurzame ontwikkeling” te belasten met het opstellen van dit verkennend rapport;

Gezien Richtlijn 1999/31/EG van de Raad van 26 april 1999 betreffende het storten van afvalstoffen;

Gezien het Verslag van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement: Over de nationale strategieën voor de vermindering van de naar stortplaatsen over te brengen biologisch afbreekbare afvalstoffen, overeenkomstig artikel 5, lid 1, van Richtlijn 1999/31/EG betreffende het storten van afvalstoffen (COM(2005) 105 final);

Gezien Richtlijn 75/442/EEG van de Raad van 15 juli 1975 betreffende afvalstoffen (Kaderrichtlijn afvalstoffen) zoals gewijzigd bij de Richtlijnen 91/156/EEG en 91/692/EEG, en bij de besluiten 76/431/EEG, 94/3/EG en 96/350/EG;

Gezien zijn advies over de Mededeling van de Commissie: Naar een thematische strategie inzake afvalpreventie en afvalrecycling (COM(2003) 301 final — CdR 239/2003 ⁽¹⁾);

Gezien de uitkomsten van de enquête over de omzetting van Richtlijn 1999/31/EG betreffende het storten van afvalstoffen op lokaal en regionaal niveau, dat het CvdR heeft laten uitvoeren ⁽²⁾;

Gezien zijn ontwerp van verkennend rapport (CdR 254/2005 rév. 1), dat op 6 oktober 2005 is goedgekeurd door de commissie „Duurzame ontwikkeling” (rapporteur: de heer Van Gelder, commissaris van de Koningin in de provincie Zeeland (NL/EVP));

OVERWEGENDE HETGEEN VOLGT:

- 1) De hoeveelheid in Europa geproduceerde afvalstoffen is de afgelopen decennia sterk toegenomen. De preventie, verwerking en verwijdering van afval behoren tot de voornaamste milieuproblemen waarmee de EU te kampen heeft. In het Zesde milieuactieprogramma van de EU zijn preventie en beheer van afval dan ook aangemerkt als topprioriteit.
- 2) Het storten van afval is in grote delen van de EU nog de meest gangbare vorm van afvalverwijdering. Stortingen volgens lage milieunormen vormen vanwege de vervuiling van lucht, water en bodem, alsook vanwege hun aandeel in de opwarming van de aarde als gevolg van de uitstoot van broeikasgassen, vaak een bedreiging voor volksgezondheid en milieu.
- 3) Overeenkomstig de zogenoemde afvalhiërarchie mag afval slechts in uiterste gevallen worden gestort. De voorkeur moet worden gegeven aan afvalpreventie, hergebruik en –recycling.
- 4) Het beginsel van nabijheid en het streven naar zelfverzorging bij de verwijdering van afvalstoffen op elk niveau zijn aangemerkt als kernpunten van het communautaire afvalbeleid.

heeft tijdens zijn 62e zitting op 16 en 17 november 2005 (vergadering van 17 november) het volgende verkennend rapport uitgebracht, dat met algemene stemmen is goedgekeurd.

⁽¹⁾ PB C 73, 23.3.2004, blz. 63

⁽²⁾ De studie en de uitkomsten van de enquête zullen eind 2005 worden gepubliceerd. Bijna 200 regionale overheden van 23 lidstaten hebben deelgenomen aan deze in juni en juli 2005 gehouden enquête. Meer bijzonderheden over de resultaten ervan treft u aan in de bijlage (alleen in het Engels beschikbaar).

1. Standpunten van het Comité van de Regio's

Het Comité van de Regio's

Algemene opmerkingen

1.1 **verwelkomt** het verzoek van de Europese Commissie tot het opstellen van dit rapport, dat immers het eerste in zijn soort is dat de tenuitvoerlegging van een EU-richtlijn inzake milieubeleid op regionaal en lokaal niveau als onderwerp heeft. Hierdoor wordt de samenwerking tussen de Commissie en het Comité van de Regio's geïntensiveerd;

1.2 **is ingenomen met** de sterke respons van regionale en lokale overheden op de CvDR-enquête naar de omzetting van de richtlijn inzake het storten van afvalstoffen op regionaal en lokaal niveau, waaruit kan worden afgeleid dat deze richtlijn voor de regionale en lokale bestuurslagen van groot belang is;

1.3 **wijst erop** dat de richtlijn betreffende het storten van afval op regionaal en lokaal niveau in de EU van 25 op uiteenlopende wijze ten uitvoer wordt gelegd, dit vanwege de verschillende demografische en geografische omstandigheden en vanwege de uiteenlopende organisatiestructuren en afvalbeheersystemen in de lidstaten en hun regio's en gemeenten;

1.4 **benadrukt** dat binnen de EU van 25 de lokale en regionale overheden belast zijn met de tenuitvoerlegging van een aanzienlijk deel van het communautaire milieubeleid, waarvan afvalbeheer een van de belangrijkste onderdelen is. De bevoegdheden voor afgifte van vergunningen voor het storten van afval, goedkeuring van exploitatieplannen voor stortplaatsen, sluiting van stortplaatsen, en controle en toezicht berusten doorgaans bij regionale overheden, terwijl lokale overheden over het algemeen een hoofdrol spelen bij het aanwijzen van stortplaatsen en verantwoordelijk zijn voor de infrastructuur voor de inzameling van huishoudelijk afval. Hieruit blijkt de noodzaak van nauwe samenwerking tussen alle bestuurslagen bij de tenuitvoerlegging van de richtlijn;

1.5 **wijst erop** dat de nagestreefde verschuiving van afvalverwijdering in de richting van een duurzamer beleid dat gericht is op preventie, hergebruik en recycling grote inspanningen vergt waarvoor binnen de regionale en lokale overheden extra personele en financiële middelen moeten worden vrijgemaakt;

1.6 **stelt vast** dat de gevolgen van afvalbeleid in het algemeen en van beleid inzake het storten van afval in het bijzonder het sterkst voelbaar zijn op lokaal niveau, waardoor een nauwe betrokkenheid van lokale belanghebbenden vereist is. De meeste regionale en lokale overheden raadplegen de lokale bevolking over de voorgenomen aanwijzing van stortplaatsen en tijdens de vergunningsprocedure. Terwijl NGO's door ongeveer de helft van de overheden worden geraadpleegd, wordt met plaatselijke bedrijven zelden overleg gevoerd;

Inspanningen op het gebied van de omzetting/stand van zaken

1.7 **is van mening** dat er in de meeste lidstaten op nationaal en/of regionaal niveau sterk voor is geijverd de afvalstort-

richtlijn om te zetten in nationale en/of regionale wetgeving. Niettemin heeft een aantal lidstaten de uiterste datum⁽³⁾ voor het formuleren van een nationale strategie voor de vermindering van te storten biologisch afbreekbare afvalstoffen niet in acht genomen, waardoor de streefcijfers voor de vermindering hiervan niet zijn gehaald;

1.8 **stelt vast** dat uit de antwoorden op de vragenlijst en uit aanvullend onderzoek is gebleken dat er binnen de EU grote verschillen bestaan in de mate waarin de richtlijn is omgezet. Veel lidstaten — en daarmee een groot aantal lokale en regionale overheden — ondervinden moeilijkheden bij de inachtneming van de richtlijn, terwijl andere lidstaten zonder veel problemen aan de vereisten kunnen voldoen;

1.9 **wijst erop** dat er volgens regionale en lokale overheden veel is gedaan om stortplaatsen te laten voldoen aan de technische eisen. In een aantal lidstaten blijven vervolmaatregelen echter nodig. Van een grote meerderheid van de bestaande stortplaatsen wordt aangegeven dat ze reeds voldoen aan de in de richtlijn gestelde eisen of dat ze in 2007 zullen worden verbeterd. De stortplaatsen die dan nog niet aan de vereisten voldoen, zullen worden gesloten;

1.10 **merkt op** dat de stortplaatsen in de nieuwe lidstaten momenteel doorgaans in mindere mate aan de eisen van de afvalstortrichtlijn voldoen dan die in de oude lidstaten, wat voornamelijk is terug te voeren op het feit dat er in de nieuwe lidstaten nog maar een korte traditie is wat het oplossen van afvalproblemen betreft, en dat er pas recentelijk nationale afvalstrategieën zijn geformuleerd;

1.11 **betreurt** dat de meeste lokale en regionale overheden van mening zijn dat ze onvoldoende zijn geïnformeerd of geraadpleegd over de omzettings- en tenuitvoerleggingsprocedure in hun lidstaat. In de oude lidstaten vindt over het algemeen meer overleg plaats, terwijl in de nieuwe lidstaten meer informatie wordt verstrekt;

1.12 **is verheugd** dat de afvalstortrichtlijn in diverse (vooral nieuwe) lidstaten heeft bijgedragen aan de overdracht aan regionale en lokale overheden van bevoegdheden op het gebied van stortplaatsen. Het Comité **betreurt** echter dat deze overdracht van bevoegdheden slechts in enkele gevallen gepaard is gegaan met een overdracht van financiële of personele middelen om de nieuwe taken te kunnen vervullen. Dit betekent een extra belasting voor regionale en lokale overheden;

1.13 **beaamt** dat de hoeveelheid gestort biologisch afbreekbaar afval mede dankzij de tenuitvoerlegging van de afvalstortrichtlijn is afgenomen. Een grotere afname valt waar te nemen in gebieden waar regionale en lokale overheden reeds vóór de inwerkingtreding van de afvalstortrichtlijn maatregelen hadden genomen om de hoeveelheid gestorte biologisch afbreekbare afvalstoffen te verminderen. Voorbeelden van deze maatregelen zijn voorlichtingscampagnes, het opzetten van aparte infrastructuurvoorzieningen voor afvalinzameling, en wettelijke voorschriften (bijv. voorschriften inzake gescheiden inzameling);

⁽³⁾ 16 juli 2003 voor de oude lidstaten en 1 mei 2004 voor de nieuwe lidstaten.

1.14 **beklemtoont** dat de richtlijn uitsluitend streefcijfers bevat die aangeven hoeveel afval *niet* mag worden gestort, maar geen doelstellingen bevat voor alternatieve verwerkingsmethoden, zoals de streefcijfers voor recycling die worden genoemd in de Richtlijn betreffende afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA-richtlijn);

De frequentie waarmee afval wordt gestort

1.15 **wijst er nogmaals op** dat er binnen de EU grote verschillen bestaan in de productie en verwerking van afval in het algemeen en de mate waarin afval wordt gedumpt in het bijzonder. Diverse lidstaten zijn erin geslaagd om de afvalproductie los te koppelen van economische groei, hebben de hoeveelheid te storten biologisch afbreekbare afvalstoffen drastisch verminderd en voldoen nu al aan de in de richtlijn genoemde streefcijfers voor afvalvermindering. In andere lidstaten groeit de geproduceerde hoeveelheid afval echter gestaag en is het storten van afval nog wijdverbreid;

1.16 **wijst erop** dat in de toekomst mag worden verwacht dat het storten van afval — althans gemeentelijk afval — in de gehele EU zal afnemen. Ondanks maatregelen op het gebied van afvalpreventie en -recycling zal echter behoefte blijven bestaan aan de verwijdering van onbrandbare en niet-recycleerbare afvalstoffen, zodat het storten van afval naar verwachting een rol zal blijven spelen bij de afvalverwijdering;

Voornaamste problemen bij de tenuitvoerlegging

1.17 **wijst** de volgende thema's **aan** als grootste belemmering voor lokale en regionale overheden bij de tenuitvoerlegging van de richtlijn:

- a. *De verwezenlijking van de doelstellingen inzake het terugdringen van de hoeveelheid te storten biologisch afbreekbaar afval:* Regionale en lokale overheden — met name in lidstaten waar de nationale strategie voor de vermindering van de hoeveelheid biologisch afval nog niet of pas onlangs is goedgekeurd — zien dit als een knelpunt. Dit probleem is vaak terug te voeren op het ontbreken van een goed uitgeruste markt voor hergebruik van biologisch afbreekbaar afval in deze landen. Bovendien wordt als een probleem ervaren dat in de nationale strategie doeltreffende instrumenten voor het terugdringen van de hoeveelheid te storten biologisch afbreekbaar afval ontbreken.
- b. *De inrichting, de exploitatie en de nazorg van stortplaatsen:* De meeste overheden beschouwen de inrichting, de exploitatie en de nazorg van stortplaatsen als moeilijk of in sommige gevallen moeilijk, waarbij de nazorg als het meest problematisch wordt aangemerkt. De starre technische eisen leveren soms problemen op omdat ze geen ruimte laten voor een specifieke aanpassing aan geologische omstandigheden, innovatieve technieken of voortschrijdende kennis.
- c. *Het gebrek aan financiële middelen en personeel:* De verschuiving van het afvalbeleid van (voornamelijk) storten in de richting van een duurzame aanpak vereist aanzienlijke financiële en personele middelen. De meeste regionale en lokale overheden — met name die in de nieuwe lidstaten en met name waar het gaat om de verwezenlijking van de doelstellingen inzake biologisch afbreekbaar afval — zien het gebrek aan deze middelen als een groot probleem.
- d. *De gebrekkige bewustwording van het publiek:* Veel regionale en lokale overheden werken er hard aan om het publiek van de ernst van deze problematiek te doordringen en hun burgers en bedrijven ertoe te bewegen om afval gescheiden te helpen inzamelen.
- e. *De complexiteit van procedures:* De afvalstortrichtlijn heeft ingewikkeldere en langere vergunningsprocedures met zich meegebracht, met name in landen waar voorheen geen specifiek stortingsbeleid bestond.
- f. *Illegale stort:* Storten was vaak een goedkope manier om afval te verwijderen. De afvalstortbelasting gaat omhoog, en de illegale stort neemt toe, wat in veel gevallen tot strenger optreden noopt.
- g. *Afvalvervoer:* De afvalstortrichtlijn brengt met zich mee dat veel lokale stortplaatsen worden gesloten en dat nieuwe stortplaatsen grotere gebieden bedienen. Dit leidt vaak tot een grotere vervoersactiviteit, wat kosten veroorzaakt en nadelige gevolgen heeft voor het milieu. Dit probleem doet zich vooral voor in dunbevolkte gebieden.
- h. *Het ontbreken van een uniforme situatie:* Vanwege de uiteenlopende tijdschema's voor de omzetting, de uiteenlopende milieunormen, de verschillen in de kosten van afvalverwijdering, en de deels verschillende definities van recycling komt de situatie in de lidstaten (en soms binnen een lidstaat zelf) onderling nog niet overeen. Als gevolg hiervan is er vaak sprake van een sterke financiële prikkel om afval legaal of illegaal naar buurlanden te vervoeren, wat indruist tegen het beginsel van nabijheid en het streven naar zelfverzorging bij de verwijdering van afvalstoffen. Verder leidt deze situatie tot een toename van het vervoer van afval over langere afstanden.
- i. *Het gevaar van een te eenzijdige aanpak:* Het gevaar bestaat dat de richtlijn alleen aanzet tot vermindering van de hoeveelheid gemeentelijk afval, maar voorbijgaat aan andere categorieën afval waarvan de vermindering eveneens van groot belang is, bijv. industrieel afval.
- j. *Het ontbreken van richtsnoeren:* Doordat richtsnoeren of aanknopingspunten ontbreken, kan het problematisch zijn om de gescheiden inzameling van biologisch afbreekbaar afval te bevorderen en een markt voor het hergebruiken van dit afval te creëren.

Kosten en baten

1.18 **stelt vast** dat regionale en lokale overheden melden dat de kosten van het storten van afval als gevolg van de tenuitvoerlegging van de richtlijn zijn gestegen. Het grootste deel van de kosten wordt echter niet gedragen door overheden, maar door exploitanten van stortplaatsen, burgers, en bedrijven waaraan de exploitanten de kostenstijging doorberekenen;

1.19 **stelt vast** dat slechts een minderheid van de lokale en regionale overheden specifieke financiële middelen ontvangt waarmee de kosten van de tenuitvoerlegging van de afvalstortrichtlijn geheel of gedeeltelijk worden gedekt, en dat de overheden die extra gelden ontvingen over het algemeen minder problemen blijken te ondervinden bij de tenuitvoerlegging van de richtlijn;

1.20 **benadrukt** de positieve milieueffecten van de richtlijn: een ruime meerderheid van de regionale en lokale overheden is van mening dat de tenuitvoerlegging van de richtlijn een positieve uitwerking op het milieu heeft. Deze positieve effecten hebben betrekking op het oppervlaktewater, het grondwater, de bodem, de lucht en de volksgezondheid. Verder kan de richtlijn een bijdrage leveren aan het verminderen van broeikasgassen. Overheden die weinig of geen positieve milieueffecten waarnemen, bevinden zich vaak in lidstaten waar reeds wetgeving van kracht was die vergelijkbaar is met de richtlijn;

1.21 **wijst erop** dat dankzij de afvalstortrichtlijn de totale kosten van het saneren van bodem en grondwater in de toekomst omlaag gaan;

1.22 **beklemtoont** dat een meerderheid van de lokale en regionale overheden van oordeel is dat — in vergelijking met de situatie van vóór de tenuitvoerlegging van de afvalstortrichtlijn — de richtlijn heeft bijgedragen aan de bevordering van meer vooruitstrevende afvalverwerkingsmethoden. De richtlijn heeft dan ook financiële en milieuvoordelen met zich meegebracht, zoals de terugwinning van gas uit gestort afval ten behoeve van energieproductie. Niettemin laat de richtlijn geen ruimte voor de toepassing van innovatieve technieken, waardoor in de hand wordt gewerkt dat de aanvankelijke technologische vooruitgang tot stilstand komt;

1.23 **wijst erop** dat de richtlijn kan helpen om werkgelegenheid te scheppen in de afvalstoffensector als daarmee een bijdrage wordt geleverd aan de diversificatie van de afvalverwerkingsmethoden;

1.24 **merkt op** dat een ruime meerderheid van de regionale en lokale overheden aangeeft dat met het bedrag dat door de exploitanten wordt ontvangen de kosten voor het afvalstorten volledig worden gedekt, zodat wordt voldaan aan de in de richtlijn gestelde eisen. Het Comité **waarschuwt** echter dat stortplaatsen die niet aan deze vereisten voldoen en de mogelijkheid bieden om afval tegen lagere kosten te verwijderen, de export van afval waarschijnlijk in de hand werken. Bovendien gaan van lage afvalstortbelastingen onvoldoende prikkels uit voor een duurzamere afvalverwijdering;

1.25 **stelt vast** dat sturing van de markt voor afval(verwijdering) met behulp van financiële instrumenten (zoals belastingen op het storten van afval of andere prikkels) een stap in de richting van afvalverwijdering door alternatieve verwerkingsmethoden kan betekenen;

1.26 **merkt op** dat de meeste lidstaten belasting op het storten van afval heffen, en dat de hoogte van deze belasting sterk verschilt. Desondanks kent ruim een derde van de regionale en lokale overheden geen afvalstortbelasting of andere financiële prikkels om de hoeveelheid te storten biologisch

afbreekbaar afval te verminderen. In de meeste lidstaten waar afvalstortbelasting wordt geheven, is deze belasting bestemd voor een algemene „belastingpot”. In sommige gevallen wordt ze echter in een speciale „milieupot” gestopt waarmee de bevordering van afvalpreventie en recyclingprogramma's worden gefinancierd;

Succesfactoren

1.27 **stelt vast** dat de volgende factoren kunnen worden onderscheiden die noodzakelijk zijn voor een succesvolle tenuitvoerlegging van de afvalstortrichtlijn:

- a. *Een pro-actieve houding:* Het is duidelijk dat bepaalde ontwikkelingen die zouden leiden tot de afvalstortrichtlijn, in sommige lidstaten al in de eerste helft van het afgelopen decennium (zoniet eerder) in gang zijn gezet. Nadat de richtlijn was omgezet in nationale of regionale wetgeving konden veel regionale en lokale overheden dankzij deze pro-actieve houding relatief gemakkelijk en op tijd aan de eisen voldoen.
- b. *Het plaatsen van de tenuitvoerlegging van de richtlijn in een breder kader:* De tenuitvoerlegging van de richtlijn moet niet worden beschouwd als een geïsoleerde beleidsmaatregel. Afvalverwijdering maakt deel uit van het beheer van materiële hulpbronnen en moet op beleidsniveau dan ook als zodanig worden gezien. Het is derhalve zaak om geïntegreerde strategieën op nationaal, regionaal en lokaal niveau te ontwikkelen die afvalverwijdering niet alleen aan alternatieve afvalverwerkingsprogramma's, maar ook aan andere beleidsterreinen (zoals het beleid inzake overheidsopdrachten en inzake efficiënt gebruik van hulpbronnen) koppelen.
- c. *Beschikbaarstelling van middelen aan regionale en lokale overheden, zodat deze hun taken kunnen vervullen:* Het ontwikkelen van nieuwe recyclingprogramma's en programma's voor alternatieve afvalverwerking, het opzetten van voorlichtingscampagnes, het verbeteren van stortplaatsen etc. vereisen dat regionale en lokale overheden beschikken over de nodige kennis en personeel en financiële middelen. Overdracht van financiële middelen vanaf hogere bestuursniveaus of mogelijkheden voor overheden om fiscale instrumenten in te voeren, vormen dan ook in veel gevallen een voorwaarde om de doelstellingen van de afvalstortrichtlijn te kunnen verwezenlijken.
- d. *Samenwerking op alle bestuursniveaus en uitwisseling van informatie:* Aangezien de toepassing van de richtlijn in vrijwel alle lidstaten de taak is van meerdere bestuurslagen, is een nauwe samenwerking tussen deze niveaus van cruciaal belang voor een goede tenuitvoerlegging. Deze samenwerking omvat uitwisseling van informatie over de wijze waarop kan worden voldaan aan de nieuwe, strengere voorschriften voor de aanleg, exploitatie, sluiting en nazorg van een stortplaats, en over de wijze waarop alternatieve verwerkingsmethoden kunnen worden ingevoerd. Afvalbeleid moet bovendien vaak bestuurlijke grenzen van naburige gemeenten en regio's overschrijden, bijv. bij de invoering van gemeenschappelijke faciliteiten voor afvalverwerking of gemeenschappelijke recyclingprogramma's.

- e. *Financiële prikkels*: Aangezien economische belangen meestal overwegen in het handelen van bedrijven zouden prikkels moeten worden afgegeven voor het verminderen van de hoeveelheid te storten afval, bijv. in de vorm van afvalstortbelasting, waardoor dat storten duurder wordt.
- f. *Steun voor alternatieven*: Om te voorkomen dat afval wordt gestort, moeten eigenaars van afval de beschikking krijgen over economisch levensvatbare alternatieven voor afvalverwerking. De beschikbaarheid van deze alternatieven — wanneer ze ontbreken of ontoereikend zijn — moet dan ook worden bevorderd. Om een toename van het vervoer van afval te voorkomen, moeten plaatselijke oplossingen zoals het thuis composteren van afval of het plaatsen van afvalverwerkingsinstallaties op bedrijfsterreinen worden gestimuleerd.
- g. *Bestrijding van illegale stort*: Stijging van de kosten van afvalverwerking kan leiden tot meer illegale stort. Door een combinatie van maatregelen kan worden voorkomen en ontmoedigd dat afval illegaal wordt gedumpt. Deze maatregelen vereisen — althans tijdens een overgangsperiode — de inzet van extra personele middelen.
- h. *Voorlichting aan het publiek en raadpleging van belanghebbenden*: Een actieve betrokkenheid van burgers en bedrijven is onontbeerlijk voor het verminderen van de hoeveelheid afval die wordt geproduceerd en gestort. Voorlichtingscampagnes en overleg met belanghebbenden — in combinatie met efficiënte infrastructuurvoorzieningen — zijn dan ook noodzakelijk.

Voorbeelden van goede praktijken

1.28 **benadrukt** dat er in de gehele EU vele voorbeelden van goede praktijken inzake de tenuitvoerlegging van de afvalstortrichtlijn te vinden zijn. Deze hebben betrekking op innovatieve technieken en op beleidsmaatregelen die succesvol zijn gebleken. Om er enkele te noemen:

a) Voorlichtingscampagnes

De **Devon Authorities Recycling Partnership** heeft in het hele district een voorlichtingscampagne met een looptijd van zes maanden gehouden. Een verzoek om financiële steun voor een voorlichtingscampagne dat door dit samenwerkingsverband van lokale overheden was ingediend bij het Ministerie van Milieu, Voedsel en Plattelandsontwikkeling (*Department for the Environment, Food and Rural Development; DEFRA*), werd gehonoreerd met een bedrag van £1,119 miljoen.

De doelstellingen van deze campagne waren de volgende:

- Het tonnage van de gerecyclede materialen verhogen, met name door middel van intensievere deelname aan recyclingprogramma's en/of door middel van verhoging van de kwaliteit en de kwantiteit van de voor inzameling bestemde materialen;
- Informatie verzamelen over het gebruik van de huidige recyclingfaciliteiten, nagaan waarom mensen wel of niet

deelnemen aan beschikbare recyclingprogramma's, en hen aansporen om dit wel te doen;

- De verzamelde informatie gebruiken om de doeltreffendheid van toekomstige voorlichting aan de bevolking te vergroten.

De campagne bestond uit vier onderdelen: afvalanalyse, onderzoek naar deelname, het huis-aan-huis verspreiden van informatie, en media/voorlichting.

De belangrijkste resultaten van de campagne waren de volgende:

- De burgers staan positief tegenover recycling en willen hieraan meedoen;
- Een te wensen overlatende deelname is niet terug te voeren op desinteresse, maar heeft voornamelijk praktische oorzaken, zoals het ontbreken van afvalbakken op straat, van vervoersmogelijkheden en van opslagruimte;
- Recycling in de vorm van afvalophaal op straat is de favoriete recyclingmethode;
- Afvalophaal langs de straat is ten opzichte van het voorgaande jaar toegenomen met maar liefst 31 %;
- De groei van de hoeveelheid gestort restafval is in 2002/2003 teruggelopen tot 0,88 %, tegen 3,3 % in 2001/2002;
- De bevolking wil karton en plastic recyclen, en zoekt naar mogelijkheden om deze op straat de laten ophalen (wanneer de mogelijkheid daartoe nog niet bestaat);
- De televisie is het meest doeltreffende medium gebleken voor informatie-spotjes.

b) Bestrijding van illegale stort

In de gemeente **Pezinok (Slowakije)** heeft de sluiting van gemeentelijke stortplaatsen en de heffing van hogere afvalstortbelastingen geleid tot meer illegale stort.

Om dit tegen te gaan, zijn de volgende maatregelen genomen:

- Het publiek is beter geïnformeerd dankzij goede voorlichting;
- Op scholen wordt meer aandacht besteed aan het milieu;
- Bij de politie is een milieukorps opgericht dat nauwlettend toeziet op de wijze waarop de bevolking met haar afval omgaat;
- Instanties hebben meer bevoegdheden gekregen om degenen te straffen die de afvalregelgeving overtreden;
- De strafmaat voor personen en bedrijven is verhoogd, en de procedures voor het opleggen van sancties zijn vereenvoudigd;
- Bij de stortplaatsen zijn punten voor de inzameling van schroot ingericht om storten tegen te gaan;

- Bij winkels die artikelen volgens de PET-methode verpakken, zijn persmachines voor de verwerking van deze producten geplaatst;
- Burgers krijgen voorlichting over hoe ze thuis afval kunnen composteren;
- Er wordt samengewerkt met lagere scholen om samengestelde verpakkingen in te zamelen;
- Er wordt betaald voor het inleveren van glasafval;
- De heffingen op gemeente zijn verhoogd;
- De heffingen op gesorteerd afval zijn verlaagd.

c) Overdracht van gelden ten behoeve van projecten voor afvalpreventie en afvalvermindering

De **Italiaanse regio Marche**, een doelstelling 2-regio, heeft gelden uit de communautaire structuurfondsen gebruikt voor de tenuitvoerlegging van haar strategie voor preventie en vermindering van gemeentelijk afval. Deze strategie was voornamelijk gericht op de financiering van lokale projecten. Aangezien veel gemeenten aan deze projecten deelnamen en de voorlopige resultaten positief waren, heeft de regio besloten om de financiering ervan voort te zetten nadat de communautaire steun was beëindigd.

d) Vormgeving van het landschap na sluiting van een stortplaats

In het tamelijk vlakke landschap van Nederland lopen stortplaatsen met hun hoogte van 30 tot 45 meter sterk in het oog. Uit esthetisch oogpunt wordt speciale zorg besteed aan de vormgeving van de stortplaatsen. Bovendien krijgen gesloten stortplaatsen vaak een recreatieve functie, aangezien in Nederland ruimte schaars en dus duur is. Om deze reden — en om meer maatschappelijk draagvlak voor stortplaatsen te creëren — wordt de lokatie in de nazorgfase vaak opgeknapt.

Een voorbeeld hiervan is de lokatie van de voormalige stortplaats bij **Spaarnwoude**. Na de sluiting van de stortplaats werd deze lokatie omgevormd tot een recreatiegebied met de volgende faciliteiten:

- overdekte skipiste
- klimwand
- wandelgebied
- mountainbikeroute
- snowboardbaan.

Verder zijn in dit gebied bomen en struiken geplant om het aan te passen aan de omgeving.

2. Aanbevelingen

Het Comité van de Regio's

2.1 **adviseert** de Commissie, de lidstaten en de regionale en lokale overheden om bovengenoemde succesfactoren in brede kring onder de aandacht te brengen en aldus bij te dragen aan een betere tenuitvoerlegging van de afvalstortrichtlijn;

2.2 **doet de aanbeveling** om een expertisecentrum in het leven te roepen dat door nationale, regionale en lokale over-

heden, exploitanten van stortplaatsen, NGO's en andere belanghebbenden kan worden benaderd voor informatie, voor advies over specifieke (technische en organisatorische) problemen en voor de uitwisseling van goede praktijkvoorbeelden. Ook kan dit centrum een rol spelen bij het in praktijk brengen van de in dit rapport gedane aanbevelingen. Het verdient aanbeveling om dit expertisecentrum als nieuwe taak te integreren in een bestaande organisatie;

2.3 **zou graag zien** dat innovatieve technieken en voortschrijdende kennis periodiek worden geactualiseerd en doorgegeven aan belanghebbenden;

2.4 **doet de aanbeveling** om de afvalstortrichtlijn beter te integreren in het communautaire afvalbeleid en om te bevorderen dat de richtlijn geïntegreerd in plaats van per sector ten uitvoer wordt gelegd;

2.5 **roept de Commissie op** om de verdere ontwikkeling van recyclingprojecten te vergemakkelijken (met name door middel van de ophanden zijnde strategie voor afvalpreventie en -recycling), en om zonodig ondersteunende maatregelen te nemen, vooral in kleine lidstaten waar het moeilijker is om de noodzakelijke schaalvoordelen te behalen;

2.6 **dringt er bij** de Commissie **op aan** om „afvaltoerisme”, dat wordt veroorzaakt doordat de milieunormen en de verwerking/verwijdering van afval per lidstaat verschillen, te ontmoedigen. Ook moet worden gestreefd naar een snellere invoering van uniforme voorwaarden;

2.7 **roept op tot** meer coördinatie tussen de bevoegde nationale autoriteiten op het gebied van afvalstortbelastingen. Aangezien belastingmaatregelen over het algemeen politiek zeer gevoelig liggen, betekent dit natuurlijk niet noodzakelijkerwijs dat er een op communautair niveau geharmoniseerde afvalstortbelasting moet komen;

2.8 **adviseert** de Commissie om nauwlettend toe te zien op de tenuitvoerlegging van de richtlijn met behulp van onderzoeken en andere preventieve maatregelen, zodat nationale, regionale en lokale overheden gemakkelijker aan de eisen kunnen voldoen en procedures wegens overtredingen kunnen worden voorkomen. Hiervoor moeten dan voldoende personele middelen worden ingezet;

2.9 **verzoekt** de Commissie om na te gaan of de afname van de hoeveelheid gestort biologisch afbreekbaar afval heeft geleid tot een verschuiving in de richting van maatregelen die de milieueffecten doeltreffender verminderen;

2.10 **dringt er bij** de Commissie **op aan** om bij een herziening van de afvalstortrichtlijn te zorgen voor meer flexibiliteit ten aanzien van:

- de eisen die worden gesteld aan de inrichting en de aanleg van stortplaatsen, zodat deze kunnen worden aangepast aan de lokale geologische omstandigheden. Dit kan worden gerealiseerd door de doelstelling (een minimum aan bescherming) te omschrijven in plaats van vast te stellen op welke wijze die doelstelling moet worden bereikt;
- innovatieve technieken, zodat kan worden voorkomen dat er een impasse ontstaat waarbij geen gebruik kan worden gemaakt van nieuwe ontwikkelingen;

2.11 **roept** de Commissie op om de regionale en lokale aspecten op te nemen in het toekomstige communautaire beleid inzake afvalbeheer in het algemeen en het storten van afval in het bijzonder;

2.12 **doet een beroep op** de lidstaten om te waarborgen dat hun nationale strategieën voor de vermindering van de hoeveelheid te storten biologisch afval er niet alleen toe leiden dat afval wordt verbrand in plaats van gedumpt, maar dat er ook maatregelen worden genomen waarmee de milieueffecten doeltreffender worden beperkt;

2.13 **pleit er** bij de lidstaten **voor** dat de regionale en lokale overheden intensief worden betrokken bij maatregelen inzake de omzetting van communautaire wetgeving, aangezien zij in hoofdzaak verantwoordelijk zijn voor de tenuitvoerlegging hiervan (zoals in het geval van de afvalstortrichtlijn);

2.14 **roept** de lidstaten **op** om erop toe te zien dat een overdracht van bevoegdheden aan regionale en lokale overheden gepaard gaat met een overdracht van middelen;

2.15 **zou graag zien** dat de lidstaten een nauwe samenwerking op alle bestuursniveaus bevorderen met het oog op een probleemloze tenuitvoerlegging van de richtlijn;

2.16 **dringt er** bij de regionale en lokale overheden op aan om alle belanghebbenden volledig te betrekken bij de besluitvorming inzake het afvalbeleid in het algemeen en het storten van afval in het bijzonder;

2.17 **biedt aan** een belangrijke rol te spelen bij het overleg waarmee de verdere evaluatie van het afvalbeleid in het algemeen en de afvalstortrichtlijn in het bijzonder gepaard moet gaan.

Brussel, 17 november 2005.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Peter STRAUB